

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ
SÉRÉNADE MÉLANCOLIQUE

chitanka.info

I

Работѣхъ като разпоредителъ въ единъ кинематографъ, близо до Кралската Опера. И непрѣстанно ме измѣчваше мисълта, че новата ми квартира се намира въ осемнадесетия бециркъ. Защото да живѣешъ въ осемнадесетия бециркъ и да отивашъ на работа въ първия — това значи да давашъ половината отъ заплатата си само за поправка на обущата. А по онова врѣме всичкитѣ ми разходи бѣха тѣй старателно изчислени, че даже и трамваитѣ се кичеха съ понятието на единъ завиденъ луксъ.

Но, може би, азъ щѣхъ да се откажа отъ тритѣ чаши абсентъ, които пиехъ всѣка вечеръ у „Дяволската Пеперуда“, и да си взема квартира по-близу до центъра, ако не се случиха събития, които ме принудиха да остана.

Стаята, която бѣхъ наелъ, се намираше на петия етажъ на едно грамадно здание и не се отличавахе съ особена мебелировка. Една маса, единъ счупенъ креватъ и едно кресло отъ избѣлѣло червено кадифе. Но за оправдание на думитѣ „добрѣ мебелирана стая“ служеха още и нѣколко картини, които, въпрѣки позлатенитѣ си рамки, откриваха баналността на една старомодна безвкусица. Цвѣтя и плодове.

Всичко това, разбира се, накърняваше твърдѣ много чувството ми къмъ естетика. Но друго едно обстоятелство пращаше по дяволитѣ това чувство: всѣка сутринъ, фрау Марта оставяше на масата ми чаша weisskafe и малко бутербродъ. И тоя жестъ на фрау Марта ме радваше неимовѣрно, защото за такъвъ единъ бродяга като мене, сутрѣшната закуска имаше едно спасително прѣимущество. Тя замѣстваше понѣкога обѣда. А, може би, доволството ми щѣше да продължи и за въ бждаще, ако не срѣзнахъ онази жена, която хвърли тъмна сѣнка надъ свѣтлитѣ дни на моя разпътенъ животъ.

Вечерта, слѣдъ прѣнасянето ми въ новата квартира, хазайката дойде при менъ и ми съобщи, че ако слѣдъ полунощъ чуя да свири нѣкой на цигулка, да не се очудвамъ никакъ на това, защото другиятъ ѝ

квартирантъ — панна Паола Креминска — е натура съ забължително странни привички. Така напримъръ, всѣка нощъ, къмъ единъ часа и половина, тя свирѣла на цигулката си и, по такъвъ начинъ, лишавала фрау Марта отъ възможността да спи. И ако азъ съмъ желяелъ, тя можела да се оплаче. Тогава панна Паола би прѣстанала да безпокои както менъ, така и нея.

Но когато азъ започнахъ да обяснявамъ на фрау Марта, че всѣки е свободенъ да прави каквото си щѣ, даже и тогава, когато врѣди на другитѣ, тя плѣсна съ ржцѣ и очудено ме изгледа. И послѣ, отчаяна отъ това, че новиятъ ѝ квартирантъ е още по-неблагонадежденъ отъ панна Паола, тя излѣзе изъ стаята ми и ядосано тръшна вратата слѣдъ себе си.

Къмъ единъ часа, азъ наистина чухъ да се свири на цигулка. Мелодията ми бѣше позната — *Sérénade mélancolique*.

Sérénade mélancolique бѣхъ слушалъ отдавна и нейната музика не бѣше ми направила особено впечатление. Но сега, може би, поради късния часъ, може би за това, че *Sérénade mélancolique* се свирѣше съ едно виртуозно изпълнение, азъ трепнахъ и внимателно се вслушахъ. Панна Паола повтори *Sérénade mélancolique*, изсвири я за трети, за четвърти, за пети пѣтъ. Видимо, на нея харесваше музиката на тази серенада. И когато тя прѣстана да свири, когато и послѣднитѣ ноти отзвучаха като далечно ехо, азъ задълго останахъ замислѣнъ.

На сутринъта, азъ поискахъ отъ фрау Марта извинение за онѣзи неволно казани думи, когато тя ми съобщи, че Панна Паола нарушавала спокойствието ѝ. Това, разбира се, бѣше една хитростъ отъ моя страна. Азъ искахъ, по такъвъ начинъ, да предразположа Фрау Марта къмъ себе си и да получа нѣкой свѣдения, относно личността на панна Паола. И това напълно ми се удаде. Фрау Марта ме извини, нѣщо повече даже: трогната отъ моето разкаяние, тя ми прѣдложи чаша *weisskaffe* и бутербродъ. И отъ този день, всѣка сутринъ, азъ получавахъ безплатно закуска.

Попитахъ я за панна Паола.

Споредъ думитѣ на фрау Марта, тя живѣела отъ двѣ години въ нейната кѣща. До днесъ обаче, никой не я е посѣщавалъ, тя водѣла единъ уединенъ животъ и никакъ не се интересувала отъ това, което ставало наоколо. Панна Паола била полякиня, родомъ отъ Варшава.

— Но положително ли знаете, че тукъ, въ Виена, тя нѣма нито единъ близъкъ, нито единъ познатъ? — попитахъ азъ.

— Разбира се. Та нали азъ виждамъ кой идва тукъ. До сега поне, никой не е питалъ за нея. А ако тя имаше познати, струва ми се, не би ѝ тегнела толкова много скуката, отъ която тя постоянно ми се оплаква. Тя е така самотна, така отчуждена...

И като въздъхна, Фрау Марта разказа отново за лошата привичка на панна Паола.

— Вижте господине, вразумете я поне вие! — каза тя на излизане.

Но азъ съвсѣмъ не мислѣхъ да изпълнявамъ желанието на хазайката си. Напротивъ, ако панна Паола прѣстанеше да свири вечеръ, азъ бихъ употрѣбилъ всички срѣдства, за да се противопоставя на това зло.

И мислитѣ ми непрѣстанно се носѣха около панна Паола, и прѣзъ деня азъ бѣхъ толкова разсѣянъ, че въ кинематографа, кждѣто работѣхъ, направихъ даже една грѣшка, която ме изобличи като неопитенъ разпоредителъ.

Очаквахъ съ нетърпѣние вечерьта. И когато послѣдното прѣдставление въ кинематографа свърши, азъ веднага взѣхъ шапката си и бързо закрачихъ къмъ кжщи. Не се отбихъ даже и въ „Дяволската Пеперуда“ — моето любимо мѣсто за почивка.

Минавахъ край локали, кждѣто имаше много японски абажури и много напудрени жени, минавахъ край палаткитѣ на пжтуващи циркове и не веднажъ дрезгавия гласъ на клоунитѣ ме приканяше на забавни сензации.

Но азъ не обръщахъ внимание на това, което друга вечеръ мамѣше душата ми съ съблазнитѣ на веселия животъ. Азъ бързахъ къмъ кжщи за да чуя *Sérénade mélancolique*, горѣхъ отъ желание да узная още нѣщо за панна Паола. И когато стигнахъ тамъ — въ онази непривѣтна стаичка на петия етажъ — азъ паднахъ на кревата отъ умора. Не помня колко врѣме съмъ прѣкаралъ въ такова състояние, но знамъ, че когато станахъ отъ кревата, въ съсѣдната стая се свирѣше на цигулка. И азъ прилѣпихъ ухото си до стѣната и сега, както и миналата нощъ, чухъ *Sérénade mélancolique*. И съ всѣко ново повтаряне, нейната мелодия се врѣзваше властно въ душата ми, азъ разбирахъ, че се разкрива нечия тайна, съ мене ставаше нѣщо. Защото това бѣше дивия

смѣхъ на сждбата, това бѣше пѣсенъта на отвергнатитѣ, това бѣше бѣлата литургия на любовъта.

А нѣколко ноци по-късно азъ мечтаехъ за панна Паола. Но, до тогава, азъ нито веднажъ не бѣхъ я виждалъ. И кой знае, може би този страненъ характеръ на любовъта ми, се прѣдаде и на събитията, за които мисля да разкажа.

II.

„Дяволската Пеперуда“ бѣше едно подземно кабаре, кждѣто се събираха прѣстѣпници и студенти. За първитѣ, кабарето прѣдставляваше едно сигурно скривалище, а за вторитѣ — ресторантѣ, кждѣто всѣки можеше да получи храна на най-ефтина цѣна.

Азъ се числѣхъ къмъ студентитѣ, но ако ми се удадеше удобенъ случай, съ удоволствие бихъ се присѣдинилъ къмъ компанията на прѣстѣпницитѣ. Казвамъ удобенъ случай, защото за да бждешъ приетъ за членъ на такова едно общество отъ прѣстѣпници, прѣди всичко, трѣбва да положишъ изпитъ: ограбване на каса, добрѣ скроено изнудване, умѣло извършено убийство, или другъ подобенъ подвигъ отъ рода на крупното прѣстѣпление.

Залата на кабарето се освѣтляваше отъ трижгълна виолетова лампа, за абажуръ на която служеше една грамадна пеперуда отъ черно кадифе. И абажура бѣше поставенъ така, че свѣтлината излизаше прѣзъ очитѣ на пеперудата. Тази оригинална лампа привличаше погледа на всѣки новодошелъ и придаваше една таинственостъ на околната обстановка.

На старото разакордирано пияно седѣше Fräulein Elsa, която импровизираше валсове и акомпанираше онѣзи, които изявяваха желание да пѣятъ.

Отъ врѣме на врѣме, край маситѣ минаваше Скорпиона — съдържателя на кабарето — който изпълняваше поржкитѣ. Когато нѣкой отъ клиентитѣ му, изпиеше повече отъ колкото трѣбва и заспѣше на масата, той прѣтърсваше джобоветѣ му и послѣ го изхвърляше най-безцеремонно на улицата. Но Скорпиона имаше и добри черти. Така напримѣръ, на насъ, които се хранѣхме само веднажъ прѣзъ деня и които съ своята сжботна разточителностъ бѣхме спечелили довѣрието му, се отпущаше кредитъ. Но достигнеше ли задължението ни сумата тридесетъ корони, ние трѣбваше да напуцваме кабарето. И тогава бѣха най-тежкитѣ дни отъ живота ни и кой знае, ако Фрау Марта не бѣше ми давала закуска, азъ сигурно щѣхъ да умра отъ гладъ. Но въ сжбота

ние получавахме заплатитѣ. Тогава изплащаме задълженията си, пиехме цѣлата нощъ, оставаха ни пари даже и за другия день. А отъ понедѣлникъ кредита се подновяваше.

Между редовнитѣ посѣтители на кабарето бѣше и Ото Клиндеръ — единъ отъ онѣзи вѣчни студенти, които носятъ дълги коси и пишатъ стихове. И съ този занаятъ на стихоплетство той си бѣше наредилъ единъ завиденъ животъ. Защото всѣки отъ „Дяволската Пеперуда“ имаше по една любовница. А за двѣ чаши абсентъ, желаецитѣ получаваха любовни куплети отъ сто реда. Освѣнъ това, авторското право не бѣше застъпено, тѣй че всѣко стихотворение можеше да носи чуждъ подписъ.

Азъ напомнимъ за Ото Клиндеръ само за това, защото въ послѣдствие, той ми се оказа нуженъ. Една вечеръ азъ отидохъ при него и му поржчахъ стихове. Нѣма нищо смѣшно въ това. Поржчахъ му стихове, постъпихъ тѣй, както постъпваха и другитѣ. Но азъ заплатихъ по три абсента, защото, както се изрази той, „убихъ чувството му“ т.е. поискахъ стихотворенията да бждатъ написани не въ духа на онази болезнена сантименталность, която лѣхаше почти отъ всѣки редъ на неговитѣ любовни мадригали.

А слѣдъ нѣколко дни, азъ имахъ вече една тетрадка съ около двадесетъ стихотворения, които мислѣхъ да изпратя на панна Паола. Въ това врѣме, обаче, се случи нѣщо, което ме обезкуражи и предаде на отчаяние. Фрау Марта ми съобщи, че панна Паола е тежко болна. А два дена по-късно, азъ получихъ извѣстие за нейната смъртъ. Да, панна Паола бѣше мъртва. Азъ неможехъ да скърбя. Живота ми бѣше разбитъ.

Излѣзохъ, когато изнасяха покойницата. Но може ли нѣкой да има прѣдстава за онзи ужасъ, който ме облада, когато, въ червения ковчегъ, видѣхъ жена, съ обезобразено лице и изкривена уста. Нима това бѣше панна Паола, нима това бѣше жената, която мечтаехъ съ мжката на недостижното?

Азъ се разочаровахъ, азъ заплакахъ тогава, защото моя богъ бѣше отбѣлѣзанъ съ печата на поразяваща грозота...

III.

Единствения прѣдметъ, който остана отъ панна Паола, това бѣше нейната цигулка. Но Фрау Марта отказа да прибере цигулката, защото, въобще, не искаше да държи при себе си вѣщи отъ умрѣлъ човѣкъ.

Отначало азъ се поколебахъ. Азъ искахъ да унищожа всичко онова, което би могло да ми спомни за панна Паола, за онази печална любовъ.

Но азъ не можахъ да устоя прѣдъ изкушението: това бѣше една твърдѣ стара цигулка, отъ прѣди сто и нѣколко години. А човѣкъ можеше да взѣме добри пари за нея. И азъ прибрахъ цигулката.

И отъ този день, азъ затърсихъ развлечения. По цѣли нощи скитахъ изъ улицитѣ, бродѣхъ изъ вертепитѣ и кабаретата, пиехъ до забрава. Но споменитѣ неотстъпно ме прѣслѣдваха.

А една късна нощъ, когато се върнахъ въ кѣщи, случи се такава нѣщо, че азъ едва ли не полудѣхъ. Въ момента, когато оправяхъ леглото си, единъ силенъ трѣсъкъ се чу срѣдъ стаята ми. Капака на кутията, въ която бѣше скрита цигулката на панна Паола, се разтвори, а самата цигулка скочи, прѣлетѣ надъ главата ми и се възправи на масата.

Мнозина нѣма да повѣрватъ на това, което разказвамъ. И много обяснимо е — такава едно необикновено явление никога се не случва; А ако азъ продължа разказа си, тогава всички биха се усъмнили вече въ нормалното състояние на разсъдѣка ми.

Въ онази минута, когато азъ седѣхъ вкованъ отъ безграниченъ ужасъ, струнитѣ на цигулката трепнаха и отрониха се звучитѣ на онази пѣсенъ, която нѣкога роди моята гибелна любовъ — звучитѣ на *Sérénade mélancolique*.

Обезумѣлъ отъ страхъ, азъ се спустнахъ къмъ вратата и избѣгахъ на улицата. Но когато се върнахъ на сутринята, въ стаята ми всичко бѣше наредъ. Кутията съ цигулката, както винаги, седѣше отъ дѣсната страна на кревата ми, покрита съ дебелъ слой прахъ. Дали не бѣхъ се излъгалъ снощи? Абсента, който бѣхъ изпилъ въ порядъчно

количество, не бѣше ли възбудилъ въ въображението ми онова невѣроятно правдиво възприятие на дѣйствителность къмъ необикновеното и чудноватото?

Но азъ не разсждавахъ много. Грабнахъ цигулката и се запжтихъ къмъ единъ търговецъ на музикални инструменти. И сдѣлката бѣше отлична. Азъ спечелихъ петстотинъ корони.

Но нека читателя не мисли, че тази моя постжпка възцари отново въ душата ми спокойствие и безгрижность. Не, стана нѣщо по-лошо.

Бѣше една зимна вечеръ. Азъ седѣхъ въ стаята си, прѣдъ камината, и мислѣхъ за днитѣ на своето нерадостно бждаще. И, съвсѣмъ ненадѣйно, вратата на стаята ми се отвори и вжтрѣ влѣзе нѣкакъвъ човѣкъ, облѣченъ твърдѣ странно: бѣло бомбе и свѣтло-синьо палто.

Непознатия се приближи до менъ, усмихна се и каза:

— Хей приятелю, ти злѣ пазишъ споменитѣ си!

Той разкопча палтото си и, за мое крайно очудване и ужасъ, извади отъ тамъ цигулката на панна Паола и я остави на масата. Азъ бихъ счупилъ главата на този нехранимайко, ако той не бѣше прибързалъ да излѣзе изъ стаята ми. Спуснахъ се слѣдъ него, погледнахъ надолу по стжлбитѣ — нѣмаше никой.

И когато се върнахъ въ стаята и разтворихъ капака на кутията, за да се увѣря, че цигулката, която бѣхъ продалъ, ми е възвърната наистина отново, азъ изкрѣщѣхъ отъ уплаха и заставахъ като вкамененъ. Тамъ, върху тетрадката съ стихотворения, която бѣхъ хвърлилъ отдавна и която кой знае какъ, бѣше попаднала тука, азъ видѣхъ главата на панна Паола. Видѣхъ онова обезобразено лице, онази изкривена уста, прѣхапана въ тържествуваща усмивка.

А нѣкой свирѣше *Sérénade mélancolique*.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.